

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Lovforslaget er en uændret genfremsættelse af det forslag (L 18), der blev fremsat den 7. oktober 1987, jf. Folketingstidende 1987-88, 1. samling, sp. 86, og tillæg A, sp. 393. Lovforslaget var til første behandling den 13. oktober 1987, jf. FT sp. 375.

Lovforslaget har navnlig til formål at styrke den forurettedes stilling i voldssager ved at indføre en adgang til at kunne beskikke en advokat for ofre for voldsforbrydelser. Den beskikkede advokat skal bistå den forurettede med at opgøre et eventuelt erstatningskrav og skal endvidere yde den pågældende en bistand af mere almen karakter under efterforskningen og under en eventuel senere behandling af sagen i retten. Udgifterne til salær m.v. til den beskikkede advokat skal afholdes af det offentlige.

Endvidere foreslås en udvidelse af den gældende ordning med advokatbeskikkelse i voldtægtssager, således at der bliver en adgang til at beskikke en advokat for den forurettede ikke blot i voldtægtssager, men ved alle sædelighedsforbrydelser.

Endelig foreslås, at den forurettede i voldtægtssager skal kunne bestemme, at dørene skal lukkes, når den pågældende afgiver forklaring i retten.

Lovforslaget bygger på flertalsindstillingen i betænkning nr. 1102/1987 om den forurettedes stilling i voldtægts- og voldssager. Betænkningen er afgivet af et udvalg, der blev nedsat af Justitsministeriet i 1983 på baggrund af en henvendelse fra Ligestillingsrådet, Danske Kvinders Nationalråd og Dansk Kvinde-samfund. Udvalget har haft 17 medlemmer med repræsentanter for bl.a. politiet, anklagemyndigheden, domstolene, advokaterne og kvindeorganisationerne. I betænkningen foretages en udførlig gennemgang af de gældende regler vedrørende retsstillingen for ofre for sædeligheds- og voldsforbrydelser, og udvalget gennemgår på den baggrund forskellige muligheder for at styrke de forurettedes stilling i disse sager gennem nye lovregler, administrative forskrifter og vejledninger samt lægelig og psykologisk bistand m.v. til disse ofre.

I det følgende gives der en gennemgang af de foreslåede nye regler på baggrund af udvalgets overvejelser i betænkningen. I den forbindelse omtales de lovforslag, der fremsættes af et mindretal på 5 af udvalgets 17 medlemmer (repræsentanterne for Ligestillingsrådet og kvindeorganisationerne). Endvidere omtales de øvrige forslag og overvejelser, der er indeholdt i betænkningen.

2. Advokatbeskikkelse

2.1. Voldssager

Efter *retsplejelovens § 995 a* kan retten beskikke en advokat for den forurettede i en straffesag, når det skønnes nødvendigt, at den pågældende har advokatbistand ved opgørelsen af et erstatningskrav. Det er endvidere en forudsætning, at den pågældende opfylder de økonomiske betingelser for at opnå fri proces.

I bemærkningerne til bestemmelsen i § 995 a er det anført, at behov for advokatbistand normalt kun vil opstå ved større erstatningssager, f.eks. ved invaliditet eller tab af forsørg.

Udvalget anfører (betænkningen side 149 og 157 ff), at advokatbeskikkelse efter retsplejelovens § 995 a kun sjældent finder sted. Dette skyldes efter udvalgets opfattelse ikke manglende behov, men formentlig navnlig, at forurettede ikke eller først sent får kendskab til muligheden for at opnå advokatbistand.

På denne baggrund har udvalget overvejet, om der bør indføres en videre adgang for forurettede til at opnå advokatbistand for det offentliges regning i sager om volds kriminalitet, end den gældende retsplejelovs § 995 a åbner mulighed for.

Udvalget har i denne forbindelse peget på, at det af praktiske og psykologiske grunde er væsentligt for den forurettede i en voldssag, at erstatningsafgørelsen og udbetalingen af erstatningen ikke trækker for længe ud. Dette hensyn tilgodeses bedst, hvis retten tager stilling til erstatningskravet i forbindelse med domsforhandlingen i straffesagen.

Efter udvalgets erfaringer må den forurettedes krav på erstatning imidlertid ofte udskydes til civil